

Litt Macrolepidopterstatistik for Norge.

Av

J. Werner-Nielsen.

Som bekjendt forekommer der sommerfugle i alle lande men i meget ulike antal. Deres tilstedeværelse avhænger av vegetationen, saaledes at hvor denne utfolder sig yppigst forekommer de talrikst. Utbredelsen er dels en vandret dels en lodret; i zoner og regioner. I den varme zone er formrikdommen størst og avtar arternes antal litt efter litt mot polerne for tilsidst i den kolde zone at reduceres til et faatal.

Paa lignende maate avtar artsantallet hurtig, eftersom man fra lavlandet stiger op i höiderne — til fjeldtrakterne.

Norge er ikke saa uheldig stillet i lepidopterologisk henseende, som man kanske paa grund av dets nordlige beliggenhet, bjergfulde beskaffenhet og dets ofte karrige natur kunde være tilbøielig til at tro. Ifølge prof. AURIVILLIUS: Nordens Fjärilar (Stockholm 1888—91) utgjör antallet av kjendte Macrolepidoptera-arter i Skandinavien, Danmark og Finland 977. Herav findes inden Norges landomraade 633 arter eller hele 64,8%. (Iflg. opgave fra 1893).

Efterfølgende skematiske oversigt, der er utarbeidet paa grundlag av en av W. M. SCHÖYEN i 1893 optat »Fortegnelse over Norges Lepidoptera», (Christiania Videnskabs-Selskabs Forhandlinger for 1893. No. 13), viser antallet av kjendte Macrolepidoptera indenfor hvert av landets amter, samt forholdet mellem undergrupperne, likesom det procentvise forhold er angit.

Antallet av kjendte Macrolepidoptera i 1893.

I det hele land		633 arter	I procent
1.	Akershus	484 + [+] ?? arter	76,5
2.	Nedenæs	337 arter	53,2
3.	Hedemarken	330 arter	52,1
4.	Kristian	301 arter	47,6
5.	Romsdal	221 + ?? arter	34,9
6.	Smaalenene	217 arter	34,3
7.	Bratsberg	206 + ? arter	32,5
8.	Lister og Mandal	202 + ? arter	31,9
9.	Buskerud	189 arter	29,9
10.	S. Bergenhus	188 + ??? arter	29,7
11.	N. Trondhjem	165 arter	26,1
12.	{ S. Trondhjem	158 arter	25
	{ Jarlsb. og Laurvik		
13.	Nordland	147 + ? arter	23,2
14.	Finmarken	145 + ??? arter	22,9
15.	Tromsö	101 + ?? arter	16
16.	Stavanger	55 arter	8,7
17.	N. Bergenhus	27 arter	4,3

Rhopalocera.

I det hele land		92 arter	
1.	Akershus	67 arter	72,8
2.	{ Buskerud	60 arter	65,2
	{ Bratsberg		
3.	Hedemarken	59 arter	64,1
4.	Kristian	58 arter	63
5.	Nedenæs	55 arter	59,8
6.	{ Smaalenene	53 arter	57,6
	{ Jarlsb. og Laurvik		
7.	Lister og Mandal	44 + ? arter	47,8
8.	Finmarken	39 + ? arter	42,4
9.	Romsdal	37 arter	40,2
10.	{ S. Bergenhus	36 arter	39,1
	{ S. Trondhjem		
11.	{ N. Trondhjem	31 arter	33,7
	{ Nordland		
12.	Tromsö	29 arter	31,5
13.	Stavanger	11 arter	12
14.	N. Bergenhus	8 arter	8,7

Sphinges.

	I det hele land	I procent
	29 arter	
1. Akershus	26+[+] arter	89,7
2. Jarlsb. og Laurvik	19 arter	65,5
3. Nedenæs	18 arter	62,1
4. { Smaalenene		
Hedemarken	16 arter	55,2
Bratsberg		
5. Buskerud	14 arter	48,3
6. Kristian	12 arter	41,4
7. Lister og Mandal	11 arter	37,9
8. Romsdal	9 arter	31
9. S. Bergenhus	7+?? arter	24,1
10. S. Trondhjem	7 arter	24,1
11. { Stavanger		
Nordland	5 arter	17,2
Finmarken		
12. N. Trondhjem	4 arter	13,8
13. Tromsø	2+? arter	6,9
14. N. Bergenhus	1 art.	3,4

Bombyces.

	I det hele land	
	80 arter	
1. Akershus	65 arter	81,3
2. Nedenæs	46 arter	57,5
3. Hedemarken	40 arter	50
4. Kristian	35 arter	43,8
5. S. Bergenhus	30+? arter	37,5
6. Romsdal	28 arter	35
7. { Smaalenene		
Lister og Mandal	26 arter	32,5
8. Bratsberg	23 arter	28,8
9. Buskerud	21 arter	26,3
10. Finmarken	19+? arter	23,8
11. { S. Trondhjem		
Nordland	19 arter	23,8
12. Jarlsb. og Laurvik	16 arter	20
13. N. Trondhjem	15 arter	18,8
14. Tromsø	13 arter	16,3
15. { Stavanger		
Bergenhus	4 arter	5

Noctuæ.

I det hele land

	_____	222 arter	1 procent
1. Akershus	_____	158+?? arter	71,2
2. Nedenæs	_____	124 arter	55,9
3. Hedemarken	_____	100 arter	45
4. Kristian	_____	91 arter	41
5. Smaalenene	_____	65 arter	29,3
6. Romsdal	_____	60+?? arter	27
7. Lister og Mandal _____	_____	57 arter	25,7
8. S. Bergenhus	_____	55 arter	24,8
9. Bratsberg	_____	47 arter	21,2
10. N. Trondhjem	_____	45 arter	20,3
11. S. Trondhjem	_____	42 arter	18,9
12. Jarlsb. og Laurvik _____	_____	36 arter	16,2
13. Finmarken	_____	33+? arter	14,4
14. Buskerud	_____	30 arter	13,5
15. Nordland	_____	28+? arter	12,6
16. Tromsø	_____	16+? arter	7,2
17. Stavanger	_____	15 arter	6,8
18. N. Bergenhus	_____	4 arter	1,8

Geometræ.

I det hele land

	_____	210 arter	
1. Akershus	_____	168 arter	80
2. Hedemarken	_____	115 arter	54,8
3. Kristian	_____	105 arter	50
4. Nedenæs	_____	94 arter	44,8
5. Romsdal	_____	87 arter	41,4
6. N. Trondhjem	_____	70 arter	33,3
Buskerud			
7. { Lister og Mandal _____	_____	64 arter	30,5
{ Nordland			
8. Bratsberg	_____	60+? arter	28,6
9. S. Bergenhus	_____	60 arter	28,6
10. Smaalenene	_____	57 arter	27,1
11. S. Trondhjem	_____	54 arter	25,7
12. Finmarken	_____	49 arter	23,3
13. Tromsø	_____	41 arter	19,5
14. Jarlsb. og Laurvik _____	_____	34 arter	16,2
15. Stavanger	_____	20 arter	9,5
16. N. Bergenhus	_____	10 arter	4,8

Ved at kaste et blik paa et kart over landet og sammenligne med den skematiske oversigt ser man straks, at de sydöstlige amter dominerer med det störste antal arter.

Som en god nr. 1 kommer her Akershus med 484 sikre arter eller 76,5 % av antallet for det hele land. Ogsaa med hensyn til undergrupperne hævder det overlegent den første plads. Derefter følger Nedenæs, Hedemarkens og Kristians amter. Dette sidste med sine 301 arter er bemerkelsesværdigt paa grund av de tildels sjeldne alpine forekomster paa Dovre og i Böverdalen. Av vestlandsamterne er Romsdal fremtrædende med 221 sikre arter eller 34,9 %. Det overgaar enddog Smaalenene med sine 217 arter eller 34,3 %. Av de sydlige amter indtar Jarlsberg og Laurvik en forholdsvis beskednen stilling med 158 arter eller 25 %. (Amtet er dog i utstrækning Norges mindste). Av undergruppen Sphinges tæller dette amt dog hele 19 arter eller 65,5 % og kommer Akershus med sine 26 sikre arter eller 89,7 % nærmest.

Av oversigten fremgaar forövrig som för antydet, at artsantallet synker efter hvert som man kommer nordover. Av de tre nordlige amter er Nordland og Finmarken omtrent jevnbyrdige med henholdsvis 147 sikre arter eller 23,2 % og 145 sikre arter eller 22,9 %; Tromsö er artsfattigst med 101 sikre arter eller 16%. (Inden Nordlands amtsomraade har man det entomologisk bekjendte Saltdalen med tildels sjeldne arktiske forekomster og et rikt vekslende insektliv, der staar i samklang med den her ofte yppige vegetation). Stavanger og N. Bergenhus danner dog en paafaldende undtagelse fra denne regel, idet disse amter kommer sidst i rækken med henholdsvis bare 55 arter eller 8,7 % og 27 arter eller 4,3 %.

Skyldes dette forhold, at her er litet undersøkt?

Dette var stillingen i 1893! I de aar som siden er förlöpet er forholdet blit noget forrykket, idet enkelte arter som nye er indlemmet i vort lands lepidopterfauna, likesom antallet av arter i et og andet amt ved fortsatte undersøkelser og nyopdagelser er blit noget föröket.

Som et kuriosum kan sluteligen anföres, at den første samlede fortegnelse over Norges Lepidoptera utkom 1876.

(Siebke, Enumeratio Insectorum Norvegicorum, III, edidit J. SPARRE SCHNEIDER, Christiania 1876). 17 aar senere eller i 1893 blev som før omtalt en ny, revideret fortegnelse optat av W. M. SCHÖYEN. Efter yderligere 17 aars forløp¹ skulde nu tiden være inde til at en ny »fortegnelse» ser dagens lys. En saadan vil visselig av entomologer og entomologisk interesserede bli hilset med glæde, saameget mere som man kan formode at der nu foreligger adskillig nyt materiale til bearbejdning.

¹ Artikelen er skrevet i 1910.